

Classis: Sporozoa

Omurgalı ve omurgasız hayvanlarda parazit yaşarlar.

Hareketleri vücudun şekil değiştirmesiyle, boşaltımları difüzyonla ve besin alımları osmozla olur.

Hem eşeyli hem de eşeysiz çoğalabilirler. Eşeysiz çoğalmaları buldukları konak içerisinde sayılarını arttırmak amacıyla. **Şizogoni** de adı verilen bu tip çoğalmada ana hayvana **şizont** genç oğul fertlere **merozoit** adı verilir. Merozoitler konağın dış kısmında eşeyli çoğalarak yani sporogoni ile çoğalarak **gamont**ları yaparlar. Gamontlardan ya doğrudan doğruya yahutta çoğa bölünme ile **gamet**ler meydana gelir. Gametler de birleşerek zigotu meydana getirirler. Parazitin bir konaktan diğerine bulaşması gametlerle olur. Yeni bir konağa geçerken zigotun çevresi bir kist tabakasıyla örtülür. Zigotun su ve havadan etkilenmesini önleyen bu kistli yapısına **spor** adı verilir. Zigot bu spor kabuğu içinde arka arkaya bölünüp **sporozoit**leri meydana getirir. Sporozoitler yeni konağa geçince gelişmelerine devam ederler. Bazı türlerde zigot kan emen bir ara konakla da bir canlıdan diğerine taşınabilir. Bunlarda zigot kabuğu (Spor) oluşumuna gerek yoktur.

Subclassis: Teleosporidia

Çoğalmaları nukleus sayısının artmasıyla olur. Erginleri tek nukleusludur. Sporları kist içinde veya konağın vücut boşluğunda oluşur. Bunlarda sporogoniden önce aynı konak içindeki parazit sayısını arttırmak üzere arka arkaya şizogoni olur. Oluşan merezoitler ya tekrar şizontlara ya da gametleri verecek olan gamontlara değişirler.

Ordo: Coccidia

Ergin halde hücre içi parazitidirler. Hayat dönemlerinde şizogoni ve sporogoni olayları birbirini izler. Bazen de konak değişimi olur.

Örn:*Eimeria schubergi*

Ordo: Gregarinida

Ergin halde hücre dışı parazitidirler.

Bu ordodaki çoğu türlerin hayat devresinde sadece sporogoni bir kaçında da sporogoniden önce şizogoni görülür.

Örn: *Gregarina sp*

Monocystis sp

Ordo: Haemosporidia

Tropik ve subtropik bölgelerde yaşayan memeli, kuş ve sürüngenlerde hücre içi parazitidirler. Şizogoni ve sporogoni dönemi geçirirler. En önemli cinsi Plasmodium'dur.

Örn: *Plasmodium vivax*

Plasmodium malaria

Plasmodium falciparum

Subclassis: Neosporida

Çok nukleuslu sporozoonlardır. Sporogoni ile ürerler. Sporogoninin başlangıcında vücut içinde **endogen hücreler** meydana gelir. Bunlardan sporlar her spordan da bir tek amöboyit hareketli hücre oluşur.

Ordo : Cnidosporidia

Sporlar içinde embriyodan başka bir ya da daha fazla sayıda kutup kapsülü vardır. Kutup kapsülleri armut şeklindedir. İçlerinde helezoni kıvrılmış bir iplik vardır. Yeni konağa girince sindirim sıvılarının etkisiyle bu iplik fırlatılır ve epitel hücrelerine saplanır. Böylece spor yeni konağın vücuduna girmiş olur.

Örn: *Nosema bombycis*

Nosema apis

Myxobolus sp

Ordo: Acnidosporidia

Bu takım türlerinin sporları içinde kutup kapsülü yoktur. Çoğu memeli hayvanlarda kuş ve reptillerde kas ve bağ dokusu içinde parazit yaşarlar.

Örn: *Sarcocystis tanella*

Sarcocystis lindemanni

Classis: Ciliata

Protozoonların en yüksek organizasyonlu sınıfıdır. Deniz ve tatlı sularda yaşarlar. Omurgalı hayvanlarda kommensal yaşayan türleri de vardır.

Vücutları oval, küre, silindir, vazo gibi değişik şekillerdedir. Etrafı pelikula ile örtülü olduğundan vücut şekilleri daima sabittir. Hareket organeli olan siller **kinetosome** yapısından çıkar. Sillerin dip kısmında **trikosist** adı verilen adı verilen iplikçikler bulunur. Bu yapı mekanik ve kimyasal uyarılarla pelikulada bulunan deliklerden fırlayarak içindeki toksik madde ile düşmanlarını zararsız hale getirirler.

Heterotrof tipte beslenirler.

Ciliata sınıfındaki türler hem eşeyli hem de eşeysiz üreyebilirler. Eşeysiz üremeleri enine ikiye bölünme şeklindedir. Yalnız *Suctorina*'da tomurcuklanma görülür. Ciliata sınıfında görülen önemli bir eşeyli üreme şeklide konjugasyondur.

Subclassis: Holotrichia

Vücutları basit ve eşit boyda sillerle kaplıdır.

Örn: *Dileptus* sp.

***Paramecium* sp.**

Subclassis: Peritrichia

Koloni oluştururlar. Çok az bir kısmı serbest yaşar. Silleri sadece ağız çevresinde bulunur. Boyuna bölünme ile çoğalırlar.

Örn: *Vorticella nebulifera*

Subclassis: Spirotrichia

Adoral membranal bölge'nin (Peristomun sağ tarafından veya ön kenarından başlayarak sitofarinkse kadar devam eden yapı) en iyi geliştiği alt sınıftır. Bu bölge ya bütün vücut boyunca ya da ağıza yakın olan uç kısımda sağa dönük helezonlar oluşturur.

Örn: *Stentor sp.*(Borazan hayvanı)

Subclassis: Suctoria

Ergin dönemlerinde silleri bulunmayan hayvanlardır.

Kendilerini doğrudan doğruya veya bir sapla buldukları yere tesbit ederek yaşarlar. Besin alınacağı zaman tentaküllerden salınan zehirli maddenin etkisiyle avını felce uğratır ve tentaküller yardımıyla emilir.

Çoğalmaları eşeysiz olarak **iç ve dış tomurcuklanma** şeklindedir. Eşeyssel çoğalmaları ise konjugasyon ya da kopulasyon tipindedir.

Örn: *Acineta tuberosa*